

Wettelijk verplichte driftreductie per 2021 zorgt voor hoofdbreken

Hoge bomen vangen veel drift

Vanaf 2021 moeten telers van hoge laanbomen voldoen aan de wettelijk voorgeschreven emissiereductie van 75 procent bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Die maatregel bezorgt de sector een flink probleem. Op de valreep lijkt nu een oplossing in zicht.

Auteur: Mischa Bijenhof

De brandbrief van branchevereniging LTO Bomen in het voorjaar van 2020 liet er geen misverstand over bestaan: vanaf volgend jaar is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij de kweek van bomen hoger dan 5 meter niet meer mogelijk. De stellige toon van het bericht riep in de sector en daarbuiten de nodige vragen op. Er was immers nog ruim een half jaar te gaan voordat de maatregelen van kracht zouden worden. In die tijd moest er toch iets te bereiken zijn? Bovendien was er al een oplossing: mechanisatiebedrijf Damcon uit Opheusden ontwikkelde jaren geleden al een mastspuit die aan de driftreducerende eisen voldoet. De productie daarvan bleef destijds bij één prototype, dat nog altijd opgeslagen ligt in een loods bij Damcon. Tot serieproductie is het nooit gekomen nadat de subsidie voor verdere ontwikkeling werd stopgezet. In 2013 is er voor het laatst aan de mastspuit gewerkt; daarna bleef het lang stil.

Spedoverleg

In 2017 maakte het ministerie van Infrastructuur en Milieu de maatregelen bekend; een jaar later kreeg de boomkwe-

kerijsector drie jaar uitstel. Die periode is nu ten einde en getuige de brief van LTO is er in de tussentijd weinig vooruitgang geboekt. Volgens Anne Koster van Damcon klopt dat wel. 'Er zijn vier jaar verstreken sinds in 2017 de maatregelen bekend werden, en daarvan is drie jaar niets gedaan.' In februari vond bij Damcon spoedoverleg plaats op initiatief van de Cultuurgroep Laanbomen, waarbij vertegenwoordigers van de mechanisatiebranche, LTO, boomkwekersvereniging TCO en andere belanghebbenden aanwezig waren. Wensen en mogelijkheden werden besproken, maar corona zorgde voor veel vertraging. Uiteindelijk werd pas begin oktober een nieuwe bijeenkomst georganiseerd met dezelfde partijen, en daaruit werd duidelijk dat doorontwikkeling van de reeds bestaande mastspuit van Damcon de beste optie is. Met een beetje goede wil, denkt Koster, moet de spuit in februari of maart, vlak voor aanvang van het spuitseizoen, klaar en te koop zijn.

Luchtondersteuning

'Er moet nog veel gebeuren voor het zover is', waarschuwt Koster. 'Maar dat is een kwestie van

De mastsprit van Damcon in zijn oorspronkelijke vorm. Wél goedgekeurd, nog niet bruikbaar

‘Er zijn zoveel partijen bij betrokken geraakt, dat niemand meer precies wist wie waarmee bezig was’

Alternatief

Mogelijk komt KWH, fabrikant van spuitmachines voor fruitteelt, kassenteelt en desinfectie, eveneens met een spuit die een einde kan maken aan het hoofdpijdossier van de laanboomtelers. ‘KWH bouwt al jaren torenspuiten voor bijvoorbeeld het bespuiten van citrusbomen met een hoogte van 6 tot 8 meter. Deze spuiten hebben een sterke luchtondersteuning, waardoor de druppels goed in het gewas doordringen. Maar deze machine is niet goedgekeurd voor de laanboomtoepassing’, zegt directeur Dick Scholtus. De huidige lagedrukspuiten van KWH kunnen volgens Scholtus omgebouwd worden tot een hogedrukstelsel met driftreducerende doppen. ‘KWH kan ook een torenspuit aanbieden die een luchtondersteunende spuitkop heeft op een hoogte van circa 4 meter. Het bereik van deze machine is daarmee ongeveer 8 meter. Het probleem is dat deze machine niet goedgekeurd is qua driftreductie voor de laanboomsector. Ons advies is dat de laanboomsector zich groepeerd en gezamenlijk deze keuring, waarmee ongeveer 35.000 euro gemoeid is, oppakt. Hierdoor krijg je een betaalbare machine, die voor veel laanboomtelers toepasbaar is.’ Scholtus vertelt TCO (Tree Centre Opheusden) te hebben geadviseerd om een groep telers bij elkaar te brengen om de laatste stand van zaken te bespreken.

Ook wordt er nog gewerkt aan sensoren met een betere bladdetectie

finetunen. In zijn huidige vorm voldoet de spuit al aan de emissie-eisen, maar in het veld geeft hij nog geen bevredigend resultaat. De uitdaging voor het ontwikkelen van een mastsprit die op grotere hoogte kan spuiten schuilt in beheersing van de druppels van de gewasbeschermingsmiddelen. De methode die nu gebruikt wordt om conventionele spuiten ook op grotere hoogte in te zetten, werkt veelal op basis van drukverhoging. Daarmee spuit men de middelen weliswaar hoger de lucht in, maar worden de deeltjes ook kleiner en daarmee minder beheersbaar. Er komt dan een grote wolk nevel uit die overall terecht komt, ook waar het niet moet. Het vergroten van de druppeltjes lost dat probleem op, maar levert geen effectieve bijdrage aan het beschermen van het gewas. Koster: ‘Luchtondersteuning is wél effectief. Dat is ook al langer bekend, maar technisch lastig te realiseren. Je pompt dus niet harder, maar blaast de druppeltjes omhoog zodat ze beter beheersbaar blijven. Dat zijn we nu aan het perfectioneren.’ Ook wordt er nog gewerkt aan sensoren met een betere bladdetectie. De mastsprit zelf meet 5 meter, het bereik ligt op 6 meter. Hoger is volgens Koster niet mogelijk. ‘Dan rij je teveel gewas kapot. Maar met 6 meter kun je het grootste deel van de hogere laanbomen spuiten.’

Definitie

De ontwikkeling van een dergelijke spuit is een kostbare zaak, die er mede voor gezorgd heeft dat er zo lang niets gebeurd is. ‘Ik denk dat de mastsprit zoals wij die nu hebben liggen al een half miljoen euro gekost heeft’, zegt Koster. ‘Destijds is de mastsprit van Damcon al uitvoerig getest door de universiteit van Wageningen en kwamen we op een

Er is door Damcon destijds al veel testwerk verricht; momenteel is het een kwestie van finetunen.

De mast is nu 5 meter hoog. Hoger dan 5 meter komt de stabiliteit in gevaar.

Wakker schudden

Volgens Anneke van Dijk van LTO was de brief van LTO uit het voorjaar van 2020 vooral bedoeld 'om de sector wakker te schudden'. 'Als er niets zou gebeuren zou de laanbomensector vanaf 2021 een groot probleem hebben, en om de partijen te stimuleren met elkaar in gesprek te gaan hebben wij besloten hierover een bericht op te nemen in onze nieuwsbrief. Dat bericht was inderdaad erg stellig, maar dat was nodig om iedereen even wakker te schudden en te doordringen van de ernst van het probleem.' Van Dijk is blij met het nieuws dat Damcon aan de slag gaat om hun mastspruit in productie te nemen en hoopt dat er nog andere fabrikanten volgen. 'Er moet veel gebeuren in korte tijd, maar hopelijk is er in maart een spuit te koop die aan de eisen voldoet. De ondernemers werken zelf ook aan vermindering van drift en het gericht op de plaats brengen van gewasbeschermingsmiddelen, dus iedereen heeft hetzelfde doel voor ogen.'

emissiereductie van 90 tot 95 procent uit. Toen ging de subsidiekraan dicht en hebben we er nooit meer iets mee gedaan.' De testresultaten zijn toen echter wel bij de wetgever terechtgekomen, vermoedt Koster, waardoor in 2017 plotseling tot een vrij drastische emissiereductie van 75 procent werd besloten. Dat de invoering daarvan zonder al te veel plichtplegingen zomaar vier jaar werd uitgesteld toen bleek dat dit nog helemaal niet realistisch was, doet het vermoeden rijzen dat er vanuit het ministerie niet al te veel overleg heeft plaatsgevonden met de laanboomsector. 'Dat blijkt ook uit de rest van de wetgeving', zegt Koster. 'Zo zorgen

de artikelen 4 en 5 uit het wetsbesluit nog voor vraagtekens. Er wordt consequent gesproken over laanbomen van meer dan 5 meter. Maar een conifeer, of een solitaire boom van meer dan 5 meter, vallen die buiten de regels? De branche wil duidelijkheid over de definitie en geen gedoe in het veld als er straks een handhaver langskomt.'

Verdeeldheid

Wat ook niet heeft bijgedragen aan een snelle oplossing, is de verdeeldheid van de sector, vermoedt Koster. 'Er zijn zoveel partijen mee bezig geweest en er zijn zoveel subgroepjes ontstaan,

dat we in een onoverzichtelijke brij terecht gekomen zijn waarin niemand meer precies wist wie waarmee bezig was.' Uiteindelijk heeft Damcon na het overleg in oktober besloten het prototype af te stoffen en verder te ontwikkelen. De kosten daarvan draagt Damcon zelf, zegt Koster. 'Wij denken dat er markt voor is. Als alles volgens plan loopt, is de spuit in februari of maart te koop, vlak voordat de kwekers gaan spuiten.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!